

Ministerul Educației al Republicii Moldova

**Standarde
de competențe digitale
pentru cadrele didactice din învățământul general**

Chișinău 2015

Aprobate:

- prin ordinul Ministerului Educației nr. 862 din 07 septembrie 2015.

Coordonatorul Grupului de lucru:

Gremalschi Anatol, doctor habilitat, profesor universitar.

Membrii grupului de lucru:

<i>Beșliu Victor</i> ,	doctor, conferențiar universitar;
<i>Chirița Ana</i> ,	master în informatică;
<i>Ciobanu Irina</i> ,	grad didactic superior;
<i>Ciubatfi Dumitru</i> ,	master în informatică;
<i>Corlat Sergiu</i> ,	grad didactic superior;
<i>Dumbrăveanu Roza</i> ,	doctor, conferențiar universitar;
<i>Ivanov Lilia</i> ,	grad didactic unu;
<i>Perciun Dan</i> ,	șef direcției, Ministerul Educației;
<i>Prisăcaru Angela</i> ,	grad didactic superior, master în informatică;
<i>Răilean Alex</i> ,	director executiv Dekart.

Componenta Grupului de lucru a fost aprobată prin dispoziția Ministerului Educației al Republicii Moldova nr. 288 din 9 octombrie 2014.

Recenzenți:

<i>Achiri Ion</i> ,	doctor, conferențiar universitar, șef catedră, Institutul de Științe ale Educației;
<i>Cristea Iurie</i> ,	grad didactic superior, director, Liceul Academiei de Științe a Moldovei;
<i>Dicusar Laura</i> ,	grad didactic superior, profesor de informatică, Liceul Teoretic „Gaudeamus”.
<i>Melnic Radu</i> ,	lector superior catedra „Automatica și Tehnologii Informaționale”, prodecan facultatea: Calculatoare, Informatică și Microelectronică, Universitatea Tehnică a Moldovei

Preliminarii

Scopul acestui document constă în enunțarea competențelor digitale de care trebuie să dea dovadă cadrele didactice din învățământul general. Competențele digitale reprezintă sisteme integrate de cunoștințe, abilități, deprinderi, atitudini și valori, formate și dezvoltate prin învățare, pe care le posedă un individ și care pot fi mobilizate pentru a soluționa diverse probleme ce apar în procesul colectării, păstrării, prelucrării și diseminării informației prin intermediul tehnologiilor informației și a comunicațiilor.

Pe măsură ce tehnologiile sînt integrate în toate activitățile din orice domeniu, capacitatea de a utiliza aceste tehnologii și de a ține pasul cu evoluția lor rapidă a devenit o condiție obligatorie întrucît tehnologiile digitale transformă fiecare aspect al vieții, de la stilul de viață personal la activitatea de la locul de muncă.

În secolul XXI cadrele didactice trebuie să posede competențe digitale pentru a face față provocărilor erei informaționale. Necesitatea deținerii unui anumit nivel de competențe digitale are două fațete pentru profesori: parte integrantă a competențelor profesionale; stimulent și catalizator pentru dezvoltarea competențelor digitale ale elevilor ca prerogativă de angajare a acestora în cîmpul muncii.

Domeniile de competență au fost determinate în conformitate cu un șir de documente naționale și internaționale [...], aparținînd domeniului competenței-cheie digitale transversale din documentul cadru al Parlamentului European și al Consiliului European din 18 decembrie 2006 privind competențele-cheie pentru învățarea pe tot parcursul vieții []. Din spectrul larg de competențe digitale au fost selectate și incluse în acest document cele strict necesare unui cadru didactic pentru a realiza activitățile profesionale:

- acces la cele mai bune resurse și conținuturi educaționale;
- comunicare cu colegii, părinții și în cadrul rețelelor profesionale;
- efectuarea managementului activităților didactice prin instrumente digitale.

Definirea competențelor cadrelor didactice în forma unui document cadru, care să ghideze formarea și dezvoltarea lor profesională de-a lungul carierei este una dintre condițiile majore a creșterii nivelului realizărilor elevilor. Competențele digitale au fost clasificate pe trei nivele – de bază, intermediar, avansat – din cîteva considerente.

În prezent, la finele formării inițiale cadrele didactice dețin un anumit nivel de competențe digitale condiționat de programele de studii și de educația lor informală și non-formală. Pe de altă parte, mulți pedagogi au definitivat educația lor inițială cu mult timp în urmă, cînd multe instrumente și tehnologii informaționale nu erau disponibile. În același timp domeniul TIC este unul foarte dinamic, viteza de dezvoltare a noilor instrumente și oportunități fiind foarte mare, iar gama și complexitatea competențelor necesare pentru a fi pedagog în secolul XXI este atît de mare, încît este puțin probabil ca un individ să le posede în totalitate sau să le dezvolte în aceeași măsură la anumite momente de timp.

În consecință, cadrele didactice trebuie să-și actualizeze în mod constant competențele și să le adapteze, iar acest lucru necesită atitudini critice bazate pe dovezi, care să le permită să fie responsabili de rezultatele elevilor.

Nivelele de competențe stabilite vor servi ca indicatori în angajarea cadrelor didactice, precum și în acordarea categoriilor cadrelor didactice în exercițiu.

Standardele de competență digitală pentru cadrele didactice din sistemul preuniversitar

Grup țintă: cadre didactice preuniversitare

Domeniile de competențe digitale

1. Comunicare digitală
2. Gestionarea informației
3. Crearea de conținuturi digitale educaționale
4. Implementarea aplicațiilor de management școlar
5. Sisteme de gestionare a conținuturilor educaționale (SGCE)
6. Utilizarea echipamentelor digitale în educație
7. Respectarea normelor etice și legale în spațiul digital

Domeniile de competențe digitale		
Nivel de bază	Nivel intermediar	Nivel avansat
1. Comunicarea digitală		
Utilizează instrumentele standard de comunicare pentru transmiterea și recepționarea sarcinilor de învățare, feed-back individual și de grup	Utilizează instrumentele avansate de comunicare pentru realizarea diferitelor activități de învățare	Activează într-un mediu de comunicare digital: Realizează diverse activități educaționale nemijlocit în mediul digital
Participă în calitate de membru în grupuri / comunități profesionale virtuale, urmărește activitatea grupului, noutățile și problemele discutate, fără a se implica în conversații	Participă în calitate de membru în grupuri / comunități profesionale virtuale, la activitatea grupului, pune în dezbatere noutăți și probleme	Inițiază grupuri / comunități profesionale virtuale, gestionează activitatea unui grup, dezvoltă și promovează activitatea acestuia în rețea
Distribuie resurse, date, adrese, noutăți prin instrumente TIC simple	Distribuie resurse, date, adrese, noutăți prin instrumente TIC avansate	Promovează utilizarea resurselor partajate și a instrumentelor de distribuire în mediul academic
Explică serviciile sociale cu implicarea TIC disponibile în țară	Promovează utilizarea serviciilor sociale cu implicarea TIC disponibile în comunitate.	Organizează sesiuni de instruire pentru elevi în vederea utilizării serviciilor sociale cu implicarea TIC
2. Gestionarea informației		
Utilizează tehnici standard de identificare a resurselor digitale în rețea	Utilizează tehnici avansate de căutare în rețea.	Dezvoltă un mediu informațional digital propriu, din care selectează resurse relevante folosind diverse metode

Organizează datele în fișiere și directoare în medii locale și externe	Gestionează drepturile de acces la date în medii locale și externe	Organizează procesarea în comun a datelor la distanță
Cunoaște criteriile de evaluare a validității informației	Aplică criteriile de evaluare a validității informației	Adaptează criteriile de evaluare a validității informației la contextele didactice
3. Crearea de conținuturi digitale educaționale		
Utilizează resurse digitale existente în procesul didactic	Îmbunătățește resursele existente prin aplicarea opțiunilor avansate ale aplicațiilor generice	Creează resurse digitale proprii. Integrează dinamic text, date, obiecte multimedia proprii sau preluate din locații externe în resursele utilizate după necesitate
Evaluează calitatea resurselor digitale utilizând criterii prestabilite	Analizează critic calitatea resurselor digitale prin compararea cu alte resurse, corelarea cu necesitățile educaționale, stabilirea și evaluarea criteriilor de evaluare	Analizează critic calitatea resurselor digitale prin îmbinarea unor criterii complexe Propune și realizează în colaborare îmbunătățiri
Informează cadrele didactice, elevii și părinții despre resursele digitale disponibile	Promovează utilizarea resurselor digitale în rândul cadrelor didactice	Realizează sesiuni de instruire pentru colegi și alte grupuri țintă în vederea utilizării TIC în procesul didactic
Încurajează elevii să prezinte răspunsurile învățării în format digital	Implică elevii în evaluarea și editarea resurselor digitale produse de colegi	Implică elevii în crearea resurselor digitale
Identifică softuri educaționale relevante pentru a le utiliza în predarea disciplinelor școlare	Integrează softuri educaționale în procesul didactic în mod adecvat	Contribuie la elaborarea scenariilor didactice ale softurilor educaționale
Explică colegilor și elevilor drepturile de autor asupra resurselor, noțiunile de plagiat și tipurile de licență.	Promovează respectarea drepturilor de autor și a prevederilor diferitor tipuri de licențe asupra resurselor, utilizarea instrumentelor anti-plagiat	Organizează sesiuni de instruire referitor la drepturile de autor, tipurile de licențe, instrumente anti-plagiat
4. Implementarea aplicațiilor de management școlar		
Utilizează sistemele de management școlar în activități de planificare	Promovează utilizarea sistemelor de management școlar în activități de planificare	Realizează sesiuni de instruire pentru colegi și alte grupuri țintă în vederea utilizării sistemelor de management școlar

Utilizează sistemele de management școlar în comunicare	Promovează utilizarea sistemelor de management școlar în comunicare	Realizează sesiuni de instruire pentru grupuri țintă în vederea utilizării sistemelor de management școlar în comunicare
Utilizează aplicații de management școlar în gestionarea procesului de evaluare	Promovează avantajele aplicațiilor de management școlar în gestionarea procesului de evaluare	Utilizează instrumentele de analiză statistică integrate în aplicațiile de management școlar în analiza progresului elevilor
Utilizează sistemele de gestiune a clasei digitale pentru monitorizarea elevilor și grupelor pe parcursul activităților educaționale	Coordonează activitatea elevilor pe parcursul activităților educaționale prin intermediul clasei digitale	Configurează sistemele de gestiune a clasei digitale în funcție de specificul clasei
5. Implementarea sistemelor de gestiune a conținuturilor educaționale (SGCE)		
Utilizează resurse educaționale digitale din SGCE	Adaptează / actualizează resursele educaționale existente pentru utilizare în cadrul SGCE	Integrează în SGSA resurse educaționale proprii conform unor scenarii elaborate anterior, folosind instrumentele creative ale sistemului, alte softuri specializate pentru crearea și dezvoltarea de resurse digitale
Utilizează resurse pentru evaluare, din SGCE	Adaptează / actualizează resurse pentru evaluare locală în cadrul aplicațiilor de evaluare, integrate în SGCE	Creează și gestionează resurse pentru evaluare locală în cadrul aplicațiilor de evaluare, integrate în SGCE
Utilizează resursele sistemelor de gestionare a conținuturilor pentru realizarea activităților educaționale cu grupuri de elevi în cadrul unei clase	Individualizează la nivel de elev sarcinile de învățare prin mixarea resurselor integrate în SGCE	Elaborează parcursuri individuale de învățare pentru elevi sau grupuri de elevi prin mixarea resurselor integrate în SGCE și utilizarea resurselor proprii
6. Utilizarea echipamentelor digitale în educație		
Utilizează funcționalitățile de bază ale echipamentelor digitale de uz general în activități de instruire și comunicare în instituție	Utilizează funcționalitățile avansate ale echipamentelor digitale de uz general în activități de instruire și comunicare în instituție	Identifică și experimentează noi modele de utilizare a echipamentelor digitale de uz general și a celor specializate în organizarea creativă a activităților educaționale

Utilizează funcționalitățile de bază ale dispozitivelor interactive în activități didactice	Utilizează funcționalitățile avansate ale dispozitivelor interactive în activități didactice	Promovează implementarea dispozitivelor interactive în activități didactice.
Utilizează funcționalitățile de bază ale echipamentelor didactice specializate	Utilizează funcționalitățile avansate ale echipamentelor didactice specializate	Promovează implementarea echipamentelor didactice specializate : laboratorul virtual, microscopul digital; seturi digitale integrate
Utilizează funcționalitățile de bază ale dispozitivelor digitale multimedia în producerea de resurse digitale multimedia cu caracter educațional	Utilizează funcționalitățile avansate ale dispozitivelor digitale multimedia în producerea de resurse digitale multimedia cu caracter educațional	Instruiește grupuri țintă în utilizarea dispozitivelor digitale multimedia în producerea de resurse digitale multimedia cu caracter educațional
Identifică problemele tehnice apărute în procesul de utilizare a echipamentelor	Describe specificul problemelor tehnice apărute în procesul de utilizare a echipamentului și apelează la asistență tehnică specializată	Contribuie la soluționarea problemelor tehnice de utilizare a echipamentului (în cazul în care soluția nu implică riscuri de sănătate sau alte riscuri)
7. Respectarea normelor etice și legale în spațiul digital		
Utilizează dispozitivele electronice respectând regulile de protecție a mediului	Identifică efectele pozitive și negative ale tehnologiilor informaționale asupra mediului și sănătății umane	Ia decizii informate referitor la dispozitivele electronice pe care le procură și modul în care le utilizează, ținând cont de impactul acestora asupra mediului și sănătății umane
Utilizează instrumentele de securitate cibernetică prestabilite pentru protecția datelor și echipamentelor în mediul digital personal (antivirus, firewall, parole)	Selectează strategiile de securitate în funcție de amenințări (antivirus, firewall, parole) Identifică amenințările de securitate și apelează la ajutor pentru a le înlătura	Configurează aplicațiile de securitate cibernetică pe care le deține, în conformitate cu cerințele de soluționare a problemelor apărute. Rezolvă amenințările de securitate cu care se confruntă
Explică elevilor și colegilor riscurile asociate distribuirii informațiilor cu caracter personal în Internet	Utilizează instrumente care asigură confidențialitatea informațiilor cu caracter personal în Internet	Ia decizii cu privire la aplicațiile și circumstanțele în care se colectează date cu caracter personal

Explică elevilor și colegilor fenomenul de agresiune cibernetică și riscurile acestuia	Informează organele abilitate în cazul depistării situațiilor de agresiune cibernetică	Întreprinde activități de prevenire a cazurilor de agresiune cibernetică
Respectă regulile de utilizare a resurselor digitale în distribuție liberă și a celor proprietare	Explică elevilor și colegilor regulile de utilizare a resurselor digitale în distribuție liberă și a celor proprietare	Promovează regulile de utilizare a resurselor digitale în distribuție liberă și a celor proprietare
Utilizează instrumente prestabilite de depistare a plagiatului	Selectează instrumente pentru depistarea plagiatului în funcție de specificul conținutului digital	Promovează instrumentele pentru depistarea plagiatului
Respectă prevederile legislației în domeniul protecției copiilor în mediul digital, educației digitale, infracțiunilor cibernetică, protecției datelor	Explică prevederile legislației în domeniul protecției copiilor în mediul digital, educației digitale, infracțiunilor cibernetică, protecției datelor	Promovează prevederile legislației în domeniul protecției copiilor în mediul digital, educației digitale, infracțiunilor cibernetică, protecției datelor